

לפני 25 שנה

גליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, היה גליון מיוחד לחגיגות...

"העולם הזה" 1017 חארי' : 10.4.1957

סיפור "אללה ירחמו" * מנהיג המחתרת שרצחה

את ד"ר קסטנר * הסיבובים של דויד בן-גוריון

כפר קאסם

עיסקה של ישכה

הקצין הצעיר עמד על הדוכן כמו שחקר-טנים המחכה לכדור מפתיע...

כעבור כמה שעות של עדות כבר היה ברור כי במישפט תעמוד מילה מול מילה...

מי פקד? בזה אחר זה ירה עורך-הדין אשר לוויצקי, מישפטן כבד ומנוסה...

כי ההגיון המישפטי גבר הפעם על ההגיון הציבורי, מבחינה מוסרית ייתכן שמלינקי היה מעוניין לגולל את האשמה...

לכן היה מלינקי מעוניין להוכיח משהו שונא: ששדמי מסר לו פקודה חריפה אך חוקית...

ברוך דיין אמת. שדמי לא היה מוכן לקבל על עצמו אפילו אחריות זו.

אולם העניין לא היה מצחיק. מלינקי טען, כי בשעה 1.00 בצהריים, ארבע שעות לפני התחלת הטבח המחרתי, שאל את שדמי מה לעשות בערבים חפים-מפשע...

מלינקי את שתי המילים, בשם המפקד, באסיפה של קציני הגדוד שלו. אם יוכח דבר זה, אפשר יהיה לראות בכך הוכחה מובהקת כי שדמי לא אמר את האמת.

מחתרת

רעש קודם להפצצה

המפנה התחולל ברגע האחרון ממש. תחת להביא לחקירה מוקדמת את יוסף מנקס, זאב קטשנין ודן שמר, הנאשמים כולם ברצח כווננה החילה של ד"ר ישראל רודולף קסטנר - הובא לבית-המישפט עורך-הדין יעקב חרותי, לפני השופט מינה שמיר הקריאה סגן-פרקליט-המדינה, מרים בן-פרות, את גליון-האישום, חרותי הואשם במנהיגות של אירגון טרוריסטי ובהפצת כרוזי-השמצה נגד שופטי-השלום הראשי בירושלים, ד"ר משה פרץ, שזיכה בשעת את ד"ר ישראל קסטנר מאשמת עדות-שקר.

היה זה מיפנה לא קטן. משמעותו היתה ברורה: בפרקליטות ובמוסדות הביטחון החליטו להקדים את הרעש להפצצה, הביאו את הנאשם במנהיגות המחתרת לבית-המישפט על-מנת להוכיח לאזרחים קטני-האמונה כי אומנם היתה מחתרת טרור שרצחה את ד"ר קסטנר, דווקא בשעה

שלא נראתה מתאימה לאף אחד מתנגדי הממשלה הידועים לציבור. כדי לשכנע את הציבור כי מחתרת כזו היתה קיימת, צריך היה להוכיח כי היה לה מנהיג. כדי לשכנע את הציבור כי ההאשמות הן רציניות, צריך היה להביא את הנאשם במנהיגות לפני בית-מישפט אורחי.

פחית דבק במרתף. העד הראשון של התביעה היה מבוהל מאוד. הצעיר השחרחר שעלה על דוכן-העדים נשבע בהן-צדק, ביקש מהשופט שמיר לאסור את פירסום שמו. תחת למסור את כתובתו, הודיע על כתובת צבאית, סירב להחליפה באחרת. השופט נענתה לבקשתו, הורתה לתביעה להתחיל בחקירה.

סיפורו של העד היה קצר ופשוט: בי אחד הימים פגש את מכרו הוותיק חרותי, הסכים לעצתו להדביק ברחובות תל-אביב מודעות נגד השופט פרץ. הוא נסע עם חרותי למצודת זאב ברחוב המלך ג'ורג', קיבל פחית של דבק במרתף הבית, יצא להדביק את הכרוזים ברחובות.

חרותי ישב וחיך. פרקליטו, שקיבל את גליון-האישום שעות אחדות לפני שהופיע בבית-המישפט, לא יכול היה לחקור את העד המיסתורי חקירת שתי-וערב, וביקש לדחות את המשך החקירה לתאריך מאוחר יותר.

כשנסתיימה הישיבה הראשונה היה ברור לכל כי דינו של חרותי יועבר לבית-המישפט המחוזי, בסופה של החקירה. סיי פורו של העד הראשון סיפק את ההוכחות לכאורה למטרה זו.

אלוף-מישנה (קה) שדמי, מעדי מישפט רוצחי כפר קאסם, שסיפר כי הוא זה שאמר לפקודי, אחרי מתן הפקודות ערב הטבח, את המישפט ההיסטורי: "אללה ירחמו!"

טפורט

החליף היסטורי "בימים טרופים אלה, כשכל העסק בי מדינה טוב סביב מישפט כפרי-קאסם, מישפט רצח קסטנר, מישפט שורתי המתנדבים ושאר סוכריות ממין זה, תהווה הצעדה אחת מנקודות האור והחינוך של הנוער." במישפט בודד זה הצליח ה' שבוע אלוף מאיר עמית להגדיר את פשר ההיענות העצומה השנה למיפעל הצעדה - 1500 חיילים, 650 חיילות, 2000 גדי-נ'עים ו-1500 אורחים.

מיפעל הצעדה, שמארגניו חושבים ל- הפכו למעין תחליף היסטורי לעלייה לרגל לירושלים, שינה השנה כליל את אופיו וצורתו. כאשר יצאו ביום א' לפנות בוקר ראשוני הצועדים ממחנה צריפין, שוב לא צעדו בצעדת טירוף מהירה ומתישה כד חות. השנה ירד גורם המהירות מהפרק ואת מקומו תפסו מבחני סדר, הופעה וכושר גופני בגמל הצעדה.

מהשעות הראשונות לצעדה התברר כי היא שוב אינה מיפעל למעטים בעלי-יכולת גופנית מיוחדת, אלא מיפעל המוני, ה' עשוי ליהפך במרוצת השנים לספורט ה' לאומי של המדינה.

אנשים

ראש-משלת-ישראל דויד בן-גוריון בנאום בכנסת: "אי-אפשר להכ-רע את גורל מדינת ישראל הכרעה סופית עליידי נצחון צבאי שלנו, ויהיה המפורא והמשכנע ביותר, מאחר שכל סיבוב חדש שבו ננצח יביאנו רק לידי סיבוב נוסף, וסוף לסיבובים אין."

שגריר ישראל בלונדון אליהו אילת, בתגובה על דברי שר-החוץ האמריקאי ג'ון פוסטר דאלאס, כי ישראל היא ילד של האו"ם: "אנו מוכנים לקבל את האו"ם כאם, אבל לא כאם חורגת."

ח"כ מק"י ד"ר משה סנה, אחרי שהואשם בציטוט מופרז של מקורות לר' עזרים: "אני מצטט את מארכם, אני גלם, לנין וחז"ל."

ח"כ חרות מנחם בגין, שחיפש ממנו דרך לגמול לראש-הממשלה דויד בן-גוריון שכינה אותו בשעתו "מפקד תנועת החרות", מצא אותה השבוע: בי-נאום בכנסת כינה את ראש-הממשלה בי-שם "מפקד הממשלה".

אחרי שחבר-הכנסת ממפא"י דויד הכהן התלונן במינוח הנכנס לפני ח"כ חרות מנחם בגין על נאמו של חברו הסיני אליעזר שוסטק, שחרג לדעת הכהן מגבולות של אופוזיציה הוגנת, ניחם אותו בגין: "נראה איך תתנהגו אתם כשתהיו באופוזיציה..."